

Előfizetési ár:

Egész évre ——— 4 K.
Fél évre ——— 2 K.
Negyed évre ——— 1 K.
Egyes szám ——— 20 l.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számíttatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ
m. kir. főerdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Olvasóinkhoz.

A vörösfenyő (Lonkay Antal).

Az agancsok bírálata (Gyöngyöshalászi Takách Gyula).

Erdőőri és vadőri szakvizsgák eredménye.

Gazdasági tanácsadó: A libatörzsek összeállításáról (Bászel Elek).

Különjélek: Meggyilkolt főerdőmérnök. — A kopárokon alkalmazott

erdőőrök véglegesítése. — Nyugdíjbiztosítás. — A tintaczeruza veszedelmes volta.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Szerkesztői üzenetek.

Tárca: A mikor Gárdonyi vadászott (Bárony István).

OLVASÓINKHOZ.

Értesítjük lapunk t. olvasóit, hogy a háború kitörése óta a papír-árak és a nyomdai költségeknek közel 100 %-kal történt emelkedése következtében lapunk előállítási ára is csaknem megkétszereződött, minek következtében kénytelenek vagyunk mi is lapunk — különben is aránytalanul csekély — előfizetési díját 1918. évi január hó 1-től kezdve 50 %-kal, vagyis az eddigi évi 4 koronáról évi 6 koronára, a hirdetési díjakat pedig az eddigi díjak kétszeresére emelni, úgy azonban, hogy az «Álláskezeslet» rovat lapunk t. előfizetőinek ezentúl is díjmentesen fog rendelkezésére állani.

Ezt az aránylag csekély díjemelést tesszük abban a reményben, hogy azt t. előfizetőink a mai rendkívüli viszonyokra való tekintettel megnyugvással fogadják, annál inkább, mert így talán módunkban lesz lapunk terjedelmét is némileg növelni s a több költségért többet nyújtani.

A lap után befolyó tiszta jövedelem természetesen ezentúl is az Országos Erdészeti Egyesület által kezelt s e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára szolgáló alap gyarapítására fog fordítatni s így az előfizetési és hirdetési díjak emelése tulajdonképen kettős célt fog szolgálni.

Itt említjük meg egyúttal azt is, hogy az Országos Erdészeti Egyesület kiadásában megjelenő 1918. évi «Erdészeti Zsebnaptár» ára az Országos Erdészeti Egyesület tagjai, valamint lapunk előfizetői részére 4 korona, mások részére pedig 5 K 50 fill. és hogy megrendelésnél bérmentesítésre a fenti árakon felül még 50 fillért kell az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába — legczélszerűbben postautalványon — beküldeni.

Az előfizetési díjak beküldésének megkönnyítésére lapunk mai számához posta-utalványt mellékelünk.

A szerkesztőség.

A vörösfenyő.

Írta: *Louky Antal.*

E közleményem címe után bátran kérdőjelet tehettem volna, mert kétségtelen, hogy a vörösfenyő megfelelő termőhelyen kitűnő haszonfát termel, azonban nincsen még eldöntve, hogy melyik a vörösfenyőnek a legmegfelelőbb termőhelye. Megtaláljuk fenn a magas hegyeken, a vegetáció határán, megtaláljuk a völgyekben s mindkét helyen tiszta állományokban, valamint huezfenyővel, de más fánemekkel is elegyesen és csoportosan, megtaláljuk különböző termőhelyeken, északi, déli, nyugati és keleti lejtőkön, mégis a vörösfenyő fejlődéséről a különböző termőhelyeken s a különböző erdőtelepítési és kezelési módok alkalmazásáról keveset tudunk. Nem azt a tudást értem, mely előfordulása körülményeiből következtetve, általános tételeket állít fel, hanem azt a melyebb, tudományosan kipróbált és beigazolt tudást, mely megtanít ama feltételekre, a melyek alatt a vörösfenyő egy megadott termőhelyen a legjobban fejlődik.

Ki ne tapasztalta volna, hogy oly körülmények között, a hol a termőhelyi viszonyok, vagy a telepítési módok látszólag nem megfelelőek, a legszebb vörösfenyő terem, míg oly helyeken, a hol a tudomány mai álláspontja szerint a legkitűnőbb vörösfenyőnek kellene díszlenie, biz az nem elégíti ki a hozzáfűzött reményeket.

A közönséges vörösfenyőnek, a mi ezédrusunknak a hazája: az Alpok és a Kárpátok. A Kárpátoktól északnyugat felé a cseh, morva és a sziléziai hegyeken, mesterségesen megtelepítve feltalálható egész Középeurópában, sőt Angliában és a Skandináv félszigeten is.

Elterjedési öve az Alpokon és a Kárpátokban a tengerszín feletti magasság különböző pontjaira esik; Svájc déli részén felmegy 2400 m tengerszín feletti magasságig, elterjedésének legalsó határa 300 méterre tehető.

Hideg és száraz szelektől védett helyeken található fel leginkább, itt is téres állást szeret, mert napfény és levegő a fő életeleme; ezért a természetes úton keletkezett vörösfenyő állományok mindenkor ritkázáródásúak. Nagy kiterjedésű tiszta állományokat ritkán alkot, hanem egyenként és csoportosan elegyedve leginkább a huezfenyvesek díszé.

Úgy látszik, hogy leginkább a mész- és a dolomit-talajokat kedveli, de a homokos talajon is, ha az agyagos, jól díszlik. A nedves, nagyon kötött talajokat nem szereti.

A téli hideg nem árt neki. Legalább négy hónapi téli nyugalomra van szüksége, a rövid, nedves tavaszt s a mérsékelt meleg nyárba való gyors átmenetet kedveli; ezért sikerül jobban a magas hegyeken, mint a síkságon.

A beárnyékolást nem tűri, még az oldalárnyék is árt neki, de megkívánja, hogy talaja üde legyen.

Nem megfelelő termőhelyeken, vagy a természetével ellenkező telepítési módok alkalmazása esetén rendszeren a *Peziza Willkommii* nevű gomba és az ezt követő vörösfenyő-rák teszi tönkre.

Ez az, a mit általánosan tudunk a vörösfenyőről, de nem ismerjük feltétlenül igényeit a levegő hőmérséklete és nedvessége, a magassági és földrajzi szélességi fekvés iránt s a világtájaknak való kitettség s a talajnak ásványi és fizikai tulajdonságai tekintetében. A mit tudunk, csak arra elég, hogy minket durvább hibák elkövetésétől visszatartson, de nem elég ahhoz, hogy minden egyes esetben megítélhessük, hogy az adott termőhely bírja-e ama feltételeket, melyek fánemünk intenzív fejlődéséhez szükségesek.

Biztos tudásra csak összehasonlító kísérletek vezethetnek. A vörösfenyőnek tiszta állományokban vagy más fánemekkel elegyítve való nevelése, korban való előnyújtással és a nélkül, különféle ültetési hálózatokban,

TÁRCZA.

Amikor Gárdonyi vadászott.

Írta: *Bársony István.*

Gárdonyi Géza kedves szinmagyarlelkű író társam már régóta eljutott gyönyörű pályafutásán odáig, hogy a neve szelvényben-hosszában országszerte nemcsak ismeretes, hanem csudálva tisztelt is. Nem kell őt az olvasóközönségnek bemutatnom. Már legalább mint író, bizonyosan nem. Mint embert — az más kérdés; — arról lehet beszélni. Mint író, az egész ország szívében benne van; művei elérték a klasszicitás színvonalát, irodalmi szereplése (csak az alkotásai révén, mert máskülönben semmiféle «szereplésben» soha életében sem volt részes) közismeretes és minden magyar embernek a legrokonoszevőbb. Így nézve őt, a legismertebb emberek egyike ebben az országban. Ami nem jelenti egyszersmind azt, hogy őt magát is színról-színré és emberileg megismerni sok embernek lett volna módjában. Elvonultan, szinte

elbujva él egi tuszkulánumban, a hol folyvást a legharmonikusabb alkotó munkával tölti napjait. Olyan életet él, melyért mindnyájan csak irigyelhetjük, a kik szeretjük a magányt és nem szoktunk unatkozni, ha magunkban vagyunk. Annyi gondolatlan, a mennyi az ő elméjében buján virágozik, az ember örökös lelkitavaszt és nyarat érezhet maga körül. Olyan magánakvaló életet, hogy még mink, a hozzá lelkileg talán legközelebb állók is, alig tudunk róla valamit. Én például csak annyit, hogy van Egerben kedvesen berendezett egyszerű háza, belső telke, kertje és hogy ha valaki odavetődik hozzá, azt magyar vendégszeretettel fogadja. De ő nem keresi a társaságot. Egy-egy nagyobb utazásban leli örömét néha, melyből benyomásokkal és látásokkal gazdagon kerül haza, mint a mézet gyűjtő méh. A mézet azután pazarul osztogatja az írásában, a melyek már a legelső magyar írók közt is elsővé teszik. Soha életében senkit sem bántott; fájdalmat, szomorúságot egyetlen embertársának sem okozott; csak nagy és tiszta eszményi örömeket. Így aztán nem esoda, ha mindenki szereti. Olyan emberről

különbéle kitétséggel a levegőnek és napnak s különféle nőterekkel és áterdőlésekkel való kísérletezések fognak megtanítani arra, hogy vajjon csakugyan talány-e a vörösfenyőnek biztosan sikeres felnevelése.

A vörösfenyő tenyésztésének kérdése már eddig is kísérletek tárgya volt. Wessely az osztrák alpok különböző magasságaiból vett vörösfenyőfákkal tett kísérleteket s a fa jóságának a mértékeül a légszáradt fa súlyát vette. Szerinte se a túl alacsony, se a túl magas fekvésben jó vörösfenyőfa nem terem.

Kísérleteinek eredménye a következő:

600 m tengerszin fölötti magasságban a vörösfenyő légszáradt súlya 0·540.

700—800 m tengersz. f. mag. a vörösfenyő légszáradt súlya 0·600.

900—1400 m tengersz. f. mag. a vörösfenyő légszáradt súlya 0·653.

1600 m tengersz. f. mag. a vörösfenyő légszáradt súlya 0·594.

2000 m tengersz. f. mag. a vörösfenyőfa légszáradt súlya 0·492.

Tehát szerinte a legjobb vörösfenyő 700—1600 m tengerszin feletti magasságban terem.

Az elterjedés felső határán Wessely szerint, a vörösfenyő feltűnően rossz minőségű, szövete puha és laza annyira, hogy a szegyet alig tartja; hordképessége és tartóssága is csekély. Fenyőfáknál rendszerint a keskeny évgyűrűk nagyobb súlyt adnak a fának; a már ismerttetett számok azonban a vörösfenyőnél az ellenkezőt bizonyítják. A rövid nyár miatt az évgyűrűk keskeny volta, kétségen kívül a hideg és sovány talaj miatt nem biztosítja a vörösfenyő jóságát, sűrűségét és nagyobb súlyát.

Dr. Nördlinger is tett a svájci és bajor Alpokban összehasonlító kísérleteket s arra figyelmeztet, hogy tévedés volna Wessely kísérletei nyomán elhatározólag kimondani, hogy

1600 m tengerszin magasság felett már nem nő jó vörösfenyőfa, mert ő a svájci hegységekben 1600 m-en felül olyan vörösfenyőket talált, melyeknek légszáradt súlya 0·698, 0·664 és 0·661 volt.

De dr. Nördlinger szerint a vörösfenyőfa jóságának Wessely által megállapított alsó határa se fogadható el helyesnek, mert ő 450 m tengerszin feletti magasságban több légszáradt vörösfenyőfának az átlagsúlyát 0·583-nak találta, sőt egy 360 m tengerszin feletti magasságban nőtt s légszáradt vörösfenyőfának a súlya 0·772 volt.

Tehát igen jó vörösfenyőfa nőhet oly alacsony fekvésben is, a hol jó és súlyos fára éppen nem számítunk.

A most említett előkelő tudós szakférfiak kísérletei ismét azt igazolják, hogy a vörösfenyő tenyésztésének a biztonsága még mindig talány előttünk. De a tenyésztés körülményeinek e talányszerűsége nem ment fel minket ama fontos kötelességteljesítés alól, hogy a biztos telepítés körülményeit összehasonlító kísérletekkel megállapítsuk. Igen nehéz, legalább egy századra kiterjedő s áldozatokkal járó tanulmányozás ez, de hát ilyen az erdészek sorsa, a mint egyfelől az elődök telepítéseit kényelmesen learatjuk s nem egyszer az eredményt elégedetlenül s talán igazságtalanul lekiesinyeljük, másfelől a későbbi utókor javára kell dolgoznunk s hasonló kritikának kell magunkat kiténnünk; de legalább az utókor okulhat ama tapogatózó kísérletek eredményein, mely kísérletekkel a most még hiányos élettani ismeretek homályában igyekeztünk világosságot terjeszteni.

Annyit feltétlenül tudunk, hogy a vörösfenyő elsősorban fénykereső fa, de a mellett üde talajt szeret.

Lucezfenyővágásokban, a hol a vörösfenyő megtelepítése leginkább helyén van, rendszerint nem panaszkodhatunk a talaj üdesége ellen, mert e talaj, melyet az erdő letarolása után azonnal sűrű gyom lep el, annál is inkább üde marad, mert a magas hegységekben

én nem is tudok, a ki róla valaha olyat mondott volna, a mi nem a legjobb. Ha valamiért neheztelünk rá egy kicsit, csak azért, mert annyira önzően magamagának él. De ez az önzése kincsekkel gazdagítja a magyar irodalmat, mert ennek köszönhetjük, hogy annyit alkotott és alkot szünetlenül. Ő már egészen bizonyosan benne van a magyar irodalom-történetben, tehát egészen a mienk. Ő már azok közül való, a kikről minden kis apróság érdekelheti a magyar közönséget; már legalább azokat, a kik a művészetek királyát, az irodalmat, méltán megbecsülik. Ez a tudat adja most kezembe a tollat, hogy olyasvalamit írjak meg róla, a mit talán senki sem tud kívülem; sőt még ő maga is valószínűleg régen elfelejtett, mint életének egyik kis epizódját. Pedig, ha el nem kallódott nála, akkor talán még ráakadhat az emlékei között arra az irott bizonyítványra, a melylyel — egy névjegyemen — sebteben azt dokumentáltam valamikor, hogy mire vitte puskával a kezében, a mikor — bizonyára egyetlen egyszer életében —, ő is «vadászott!»

Gárdonyi Géza, mint vadász! No ez eléggé furesa és

eléggé érdekes. Hadd mondok el. Hisz' úgyis régóta adós vagyok vele, minthogy egyetlen tanuja voltam az esetnek és velem egykoron — adja Isten, hogy ne nagyon hamar — az egész történetke sírba száll, teljesen feledésbe merül, ha el nem mondanám.

Úgy történt, hogy akkoriban — óh Istenem, be' régen is volt! — gyakran voltunk együtt és érdeklődést árult el egyszer az iránt, hogy milyen is az a vadászat, a melyről tőlem hallott legtöbbet.

Meghívtam Fülöpszállásra, a Balázi-rét mocsaraiba, a hol akkor még sok volt a vízi és a mocsári «vad», a sok mindenféle szárnyas, a melynek a tömege hajdanta biztos mulatságot kínált a puskások minden fajtájának. Az ő, máskülönbén kissé törekeny testi mivoltának, nem lett volna való holmi fáradságos jövés-menés, mihez nem szokott. A közönségesebb fajta szárazföldi vadászatok a mezőn mégis csak kevésbé változatosak és sok mozgással járnak aránylag. Az igazi erdei vadászathoz meg komoly vadászkészültség szükséges; a ki ezzel nem rendelkezik, az láthat az erdőben sok szép fát, bokrot,

a luczfenyő termőhelyein rendszerint csapadékdús a klíma.

Már most felvethetjük a kérdést: mily módon tegyünk a vörösfenyő tenyésztésével nagyobb mérvű összehasonlító kísérleteket?

Az erdészeti gyakorlatban az egyes és soros elegyítést mindinkább felváltja a csoportos elegyítés. A csoportos elegyítés különben is biztosabb támpontot nyújt az eredmények megítélésére ott, a hol az elegyítendő fanemek az adott termőhelyen való nevelése tekintetében tapasztalatokkal nem rendelkezünk, mert minden fanem a saját nembeli egyedek csoportjában növekszik a legjobban és legbiztosabban s így a csoportos elegyítéssel abban a helyzetben vagyunk, hogy az egyes fanemek igényeit a termőhelylyel szemben könnyebben megítélhetjük.

A vörösfenyőnek a luczfenyővel való elegyítését a vörösfenyőnek mélyen lenyúló, az altalaj szikláiba erőteljesen kapaszkodó gyökérzete is ajánlja s mivel éppen a levegőjárásnak és az éltető napfény fokozott hatásának kitett hegyhátaknak kiemelkedő kúpjai és gerincei a vörösfenyő csoportokkal való beültetésre a legalkalmasabbak, a vörösfenyővel elegyes luczfenyő-erdő azzal nyer nagyobb állékonyságot, hogy éppen ama helyeken, a hol az erdőt pusztító szélviharok kezdik ki, a heves szél döntő erejének ritka koronájú és mély gyökérzetű fa csoportok fognak ellenállni.

A vörösfenyővel való tömegesebb kísérletezés ellen legfeljebb azzal lehetne érvelni, hogy sok helyen puha, kevésbé értékes fát fogunk nevelni; biztosak lehetünk azonban afelől, hogy ez a silányabb vörösfenyőfa azért mégis értékesebb lesz, mint az ugyanazon termőhelyen nőtt luczfenyő, sőt akad mindenkor vevő, például butorgyár, mely a könnyebben megmunkálható fát keresi, hisz száraz szobákban ez is eléggé tartós s az ilyen fának butorra való feldolgozása nem vonható oly megítélés

alá, mint ama szédelgés, a mikor égerfából kellő páczolással diófa-butort hamisítanak. Bármit tegyünk, a kevésbé tartós luczfenyő is mindenkor keresettebb árúzikk lesz, mint a sokkal tartósabb, de nem oly tetszetős kinézésű és nehezebben megmunkálható jegenyefenyő.

A puhább, lazább szövetű vörösfenyő értékesítése tehát nagyobb gondot nem okozna, de a tömeges és célirányos kísérletekkel biztosan megtalálhatók ama termőhelyeket, melyeken a legkitünőbb vörösfenyőfa terem s megismernők ama telepítési módokat, a melyeknek alkalmazásával kevésbé jó termőhelyeken is értékes vörösfenyőfát nevelhetünk.

A vörösfenyő tömegesebb tenyésztését fontos közgazdasági szükség is kötelességünké teszi. Alvidéki tölgyeseink helyén nagyrészt már a buza hullámozik s ama tölgytalajokról, a melyek állandó mezőgazdasági művelésre alkalmasak s a melyeken a világ legjobb tölgyfája termelt, a tölgy nem is hosszú idő multával el fog tűnni. A nép földre éhes s a kormányzatnak egyik súlyos gondját e földéhségnek kielégítése s a vándorbot után nyúló népségek lekötése képezi. A közös legelők nagy része fel van már törve s bármennyire fogunk is ellene küzdeni, a lankás fekvésű tölgyesek helyén a legelő nyájak kolompja s a pásztorok tilinkója fogja felváltani az erdők titokzatos csendjét.

A felvidéki tölgyeseket a bükk és gyertyán foglalja el s ez a kárhuzatos foglalás mindaddig fog tartani, míg belterjesebb kezeléssel s nagyobb költséget igénylő munkával a tölgyet növekedésében nem támogatjuk s az ökológiai erejével a tölgytalajokra tolakodó kevésbé értékes bükk és gyertyán terjedésének határt nem szabunk.

A pusztuló tölgyet — ha nem is minden tekintetben — csakis a vörösfenyő képes pótolni. Ez a nemcsak tartós és nagy hordképességű, de szép fát is adó s hatalmas méretek elérésére képes, gyorsan növvő fanem, nagy kincsét fogja

virágot, csak vadat minél kevesebbet. De ha én Gárdonyit beültetem egy kényelmes (no, már olyan, a milyen kényelmes) csónakba és beviszem a Balázi-rét nádasvilágába, ott legfeljebb abban fárad el, hogy semmit sem fárad. Ott szíhatja a szivarját és gyönyörködhet a nád hajlongásában, a tündérrózsa fehér szépségében, a költői hangulatok csöndes élvezetében; «vadat» is lát — s ha akar és ha tud: lóhet is. Ezért vittem magammal ilyen helyre.

Csak ketten voltunk. Nyár volt. Szép napos idő. Megszálltunk az akkor még meglévő Kovácstanyán, a hol jó ellátásunk lehetett. Az öreg Kovácsné úri szakácsné volt valamikor és pompásan főzött-sütött. Egy nagy tál tyukleves, a legjavából, meg finom barnalisztból gyúrt túróstészta mindig akadt nála megrendelésre, potompénzért. Ha az ember az ilyen ebédért egy forintot adott, még úr is volt. Borunk mindig volt a tanyán, nagy ládában, a pinczében, meg finom szántói vizünk. Mi kell több a magyarnak? ... Ebben hát nem volt hiba. Éltünk, mint hal a vízben. Azután pedig vadásztunk. — Azaz

hogy ... ne siessünk annyira. Előbb be kellett avatnom Gézát a vadászat *elemibe*.

Hogy mi az a puska, azt tudta. Sőt azt is tudta, hogy a puskát meg kell tölteni, mielőtt lövünk vele. De a töltés mikéntjére már *ott* tanítottam meg — a vérengzés előtt. A mikor ezt is tudta, rajzoltam neki a tanyai viskó hátulsó falára egy jókora kört, annak a közepére mázoltam sárral egy tenyérnyi fekete pontot, azután megmagyaráztam alaposan, hogy hogyan célozzon és hogyan süsse el a puskát.

Istenáldotta nyugalma ember Gárdonyi Géza. A legnagyobb hidegvérrel követte utasításaimat pontról-pontra. A puska elsült és a fekete pont tele volt söréttel.

No, ez kezdetnek kitünő. Nincs is minnek tovább időzni ennél a «gyakorlatnál». Gyerünk tovább. Haladjunk!

Mutattam neki egy fán egy gubbaszkodó bábaszarkát, (kis őrgébicset), biztattam: Csak úgy, mint az imént, Géza; célozd meg, aztán löjj. Lőtt s az őrgébics leesett a fáról.

képezni nemcsak az erdőbirtokosnak, de magának az országnak, mely kénytelen-kelletlen elpusztítva tölgyeseinek nagy részét, vörösfenyővel fogja pótolhatni a tartós épületi fában beálló hiányt.

Ime a vörösfenyő tenyésztésének országos fontossága; e fontosság teszi elengedhetetlen kötelességünkkel, hogy a vörösfenyőnek az erdők tenyésztésében nagyobb tért nyissunk s fokozottabb mértékben fordítsuk figyelmünket e becses fa nevelésére.

A vörösfenyő felnevelésénél abból az alaptételből kell kiindulnunk, hogy fanemeink között a legteresebb állást a vörösfenyő kívánja; még a legsilányabb talajon is elegendő két méteres hálóban ültetni, a természetes megtelepülések is már kora ifjúságuk idején, a mint záródni kezdenek, azonnal a fenti csemetetávolságnyra ritkítandók. Nemcsak a beárnyékolást, de még az oldalárnyéket sem tűri, azért elegendő állományokban is kora ifjúságától kezdve szabad állásban nevelendő.

A továbbnövekedés folyamán egyenletes állományokban a ritkítás olyan mérvű legyen, hogy 8—12 méter magas fáknál, a törzsek kétméteres magasságánál az oldalágak még zöldek legyenek. A ritkítások nem lassanként, hanem egyszerre a kívánt mértékben történjenek.

A rúd-fa-korban a koronák a törzs közepéig zöldek maradjanak; mindaz, a mi fejlődésképtelen vagy útjában áll az egyenletes téres állásnak, az állományból kiküszöbölendő.

Az így kezelt fiatal vörösfenyőerdőknél az újabb beavatkozás ideje akkor következhet el, a mikor a koronák erősen felnövekedtek s az állomány egyedeinek egy része túlszárnyalva van; ha a magassági növekedés ekkor még elég élénk, erősen ritkíthatunk, a törzseknek akár felerészét is kiszedhetjük; ha azonban az erőteljes magassági növekedés ekkor már megszűnt, akkor a kivágás csak azokra az egyedekre szorítandó, melyek előreláthatólag a vágatási

kort már el nem érik. A megritkított állományban a koronák még eléggé kifejlődnek s ha nem is záródnak, a törzsfelődés kifogástalan lesz.

Elegendő állományokban s egyenkénti megtelepítések-nél a vörösfenyőnek korelőnyt kell adnunk, hogy törzsei állandóan uralkodók, kimagaslók legyenek; ha ez a kívánatos állapot szakadatlanul tart, akkor a vörösfenyő érdekében nem kell beavatkoznunk, ha azonban a vörösfenyő-törzsek élénk növekedése egy időben hirtelen alább hagy s az elegy-fanem utolérni és elhagyni kezdi, minden beavatkozási kísérletünk kárba veszt, mert ez esetben a termőhely nem elégíti ki a vörösfenyő igényeit; ugyanis vagy a talaj nagyon sekély, úgy hogy a vörösfenyő mélyreható gyökerei idő előtt érik el az áthatolhatatlan altalajt, vagy a kevés nyári eső miatt a csapadékszegény termőhelyen a vörösfenyő nem képes igénytelenebb társaival lépést tartani.

Csoportos elegyítésnél, az egyenletesen felnőtt uralkodó csoportok ép úgy ritkítandók, mint az elegyetlen állományok.

Az egyes elegyítés még legjobban sikerül jegenyefenyő-csemetésekben s ha itt a termőhely a vörösfenyő igényeit kielégíti, a vágatási korig megállja a helyét. Luczfenyő között is eléggé sikerül az egyes elegyítés, de már nem azzal a biztossággal, mint — megfelelő termőhelyet feltételezve — a jegenyefenyő között. Megtörténik azonban, különösen magas hegységekben, hogy a vörösfenyő a luczfenyő által túlszárnyalva vékony, nyurga törzsszel és kicsiny koronával egészen a vágatási korig kitart. Ez a körülmény azt bizonyítja, hogy a termőhely a vörösfenyőnek megfelel, s ha nem egyesén, de csoportosan lett volna elegyítve, kiváló törzseket nevelhetett volna.

Egyes elegyítésnél bükkerdőkben a vörösfenyő nem sokáig lesz kimagasló növekedésű; erdei fenyő csemetésben pedig azért nem sikerül a vörösfenyő egyes elegyítése,

Ezzel is készen voltunk. Az «első vért» már kiontotta az én «vadászom». (A más egyéb «vér» nem számít; hisz' alkalmasint volt már baja ilyesmivel, puskás vadászat nélkül.)

Most következett a hadd el hadd; a magas iskola. A röpköző «vadra»-lövés.

Isten bocsássa meg a bűnömet, (mert az én bűnöm volt, nem az övé, a ki csak szót fogadott, de nem kezdeményezett), egy fiatal repülő fecskét mutattam neki, abban a szent hitemben, hogy ezt bizonyosan elhibázza. Igaz, hogy az ilyen kezdő-repülő fecske még nem villámlik; de mégis csak repül, mozog, halad, tehát sokkal nagyobb dolog lelőni, mint a mozdulatlan akármit is. Géza nyugodtan célzott s lőtt. A fecske — leesett.

Megdöbbsen. Sajnáltam a fecskét; de bámultam emellett Gárdonyit. Nem hittem a szememnek. No, majd a másodikat bizonyosan elhibázza. Biztattam, hogy csak próbálja újra. Mit huzzam sokáig? Lelőtte azt is!

Most már nem mertem rászabadítani a fecskegyilkos-

lásra. Úgyis bántott eddigi lelketlenségem, hogy így öldöstittem a világ legkedvesebb hasznos kis madarát egy ártatlan gyilkossal.

Gyerünk a tóra! Ott mutasd meg, mit tudsz!

Vittem a csónakba. Beeveztem vele a régyások közé, a kis rónavizekre, a hol sok kis vöcsök uszált. Ezek pedig olyan hunczut kis «vizi férgek», hogy a mint bajt sejtene, máris lehúzódna a vízbe annyira, hogy éppen csak kisujjvastagságú (vagy inkább vékonyságú) nyakuk van kint belőle, meg diónyi fejük. Ha pedig még gyanusabbá válik a helyzet, akkor egészen lebuknak és eltűnnek, húsz-harmincz öllel arrább bukkannak fel újra, hogy nyomban alámerüljenek megint.

Na, Géza, ezt lódd meg!

Géza célba vett egyet. Lőtt. A kis «viziféreg» felfordult.

Mit huzzam sokáig ezt a nótát? Lelőtte a másodikat is, a harmadikat is, ringó ladikról.

Ennek ördöge van, hüledeztem magamban.

Biztattam, dicsérgetve, no, még amazt is! (Annak

mert az erdei fenyő fiatal korában maga is gyors növésű s különben az erdei fenyő száraz talaja nem a vörösfenyőnek való.

A vörösfenyő az összes fánemek között a legalkalmasabb a tarolóvágás után való túltartásra, vagy mint felfa a középerdőben; nem kap napszúrást, a szél nem dönti ki, nem árt neki az alja sűűtsége, sőt uralkodóan kiemelkedve a legszűkebb állást tűri meg.

Az agancsok bírálata.

Irta: Gyöngyöshalászi Takách Gyula.

Az agancskiállítások bírálóbizottsága az egész világon, de nálunk különösen, nehéz munkát végez. Ezt a nehézséget részben a helytelen bírálati mód, részben a részrehajlás leküzdhetlensége okozza.

A kiállítás megnyitása előtt bevonul a bírálóbizottság a kiállítás helyiségeibe, a hol az összes trofeák már szépen fel vannak állítva s vagy a kiállító és elejtő nevével, vagy legalább a nyomásra váró katalógus számaival el vannak látva.

A bírálóbizottság sorba járja az agancsokat s úgy szemmérték és esetleg rangmérték szerint kiválogat egy csomó agancsot. Ezek a kiválasztottak képezik azután a körülményesebb bírálat tárgyát. Miután sok az anyag, a kiválasztás felületesen történhetik csak meg s már az első lépés alkalmat szolgáltat a jóhiszemű igazságtalanságra. Nevezetesen nem minden agancs szára kerek, hanem az egyik oldalról, a másiké előlről lapított. Természetes, hogy az előlről lapított jóval erősebbnek néz ki, mint az oldalról lapított, s így amaz lesz bírálati anyagnak kiválasztva, nem az utóbbi, pedig meglehet, hogy ez minden méretével veri a kiválasztottat. De csak ezután jön a java. A kiválasztott agancsok egyenként mérlegre

kerülnek és súlyuk feljegyeztetik. Ez az egyetlen pontos, igazságos adat, a többi már mind helytelen és gyakran igazságtalan, mert a részrehajlásnak tág teret nyújt. A súly szerint rendezett agancsok ugyanis a centiméter ítélete alá kerülnek; ez pedig olyanformán képviseli az igazságot, mint a bíróságnál az esküdtszék. Meg lesz mérve legelőször az agancsszár hossza. Ez úgy történik, hogy a mérőszalag vége a rózsza külső oldalára lesz illesztve, s innen felkúszik az agancs görbületeit — kívül — követve a korona leghosszabb ága hegyéig. A mit a mérőszalag ott mutat; ez képezi az agancsszár hosszát. Természetes, hogy így a koszorúalak, vagy kacsakaringós, de alacsony agancs hosszabb méretet szolgáltatott, mint a tulajdonkép jóval magasabb, de egyenes növésű agancs. Megesik az is, hogy egy hosszú, tömötszárú agancs, a melynek koronaágai rövidek, mögötte marad egy jóval rövidebb szárú oly agancsnak, melynek koronaágai, vagy csak egyetlen koronaága is hosszúra nőtt.

Ha ezzel elkészült a bírálóbizottság, akkor veszi a mérőszalagot, s minden agancsok megállapítja a vastagságát, illetve körméretét a rózsán; a középpág alatt és középpág felett. A rózsza mértéke ismét igazságos lesz, de nem olyan a másik két adat. A középpág alatti méret a közép- és szemág közötti darabon történik, míg a középpág feletti a korona és középpág között. Ez azután bő alkalmat ad a protekzióra. Nem mindegy ugyanis, hogy hová illesztjük a mérőszalagot. Az agancs a középpág közelében, de még inkább a korona közelében vastagabb, mint a kettő között a közepén. Ha most már a pontos középpontnál csak egy centiméterrel feljebb vagy lejjebb illeszttem oda a mérőszalagot, már előnyben részesíthetem az illető agancsot az igazság rovására. Az ilyen előnynyújtásoktól pedig nagyon nehéz elzárkózni. Mikor az öt adat minden kiválasztott agancsról meghatározott: összeül végleges ítéletre a bizottság. Az egyik a súlyt,

jó messziről, éppen csak a feje volt kint a vízből. Különben is ezekért már nem kár.)

Géza lőtt. A vöcsök felfordult; ott vergődött a vízen. Diónyi fejét is eltalálta az én bűvös vadászom.

Diktum-faktum: épen a *hülcenedik* lövést hibázta el. Az első nyolcz mind «treffer» volt.

Ekkor megszüntettük a tüzelést. Elég volt neki.

Már akár a vérengzés volt elég, akár a dicsőség, de elég volt.

Lehet, hogy tartott a további «eshetőségektől» és nem akarta a renoméját rontani. (Ezt is csak az irigység mondatja velem.) Amnyi bizonyos, hogy több lövést nem tett. Visszaadta a puskámat. (Persze, az én puskámmal lövöldözött; neki nem is volt puskája.)

Azután már csak én produkáltam magamat előtte.

Lőttem egypár vadrucczát is, a mi éppen puska végre került. Csudálkozott, gyönyörködött; de nem ugrott be többet. Hangulatokra vadászott; ezzel is beérte. El lehet képzelni, mennyire élvezte az ő fogékony lelke, mindazt, ami ott akkor szép volt. A buja náderdőt, a

misztikus árnyékot, a tengernyi tündérrózsát, a nádi rigó karattyolását, a mely ugyan nem szép, de mégis szép annak, a ki már benne van a hangulatozásban.

Mire hazakerültünk a tanyára, estefelé járt az idő. Mire pedig visszakerültünk Budapestre, Géza olyan izomlázat kapott, hogy egész beteg volt belé. Sok volt neki — a puskarugás.

Én azután kiállítottam számára az irott bizonyítványt arról, hogy milyen dolgokat művelt, puskával a kezében, első kísérletre.

Eddig van, — röviden elmondva.

Azt hiszem, azóta sem volt puska a kezében.

Ne is legyen.

Kár lenne az időért, a melyet ő olyan gyönyörűen tud felhasználni más okosabb dolgokra.

De én sokszor gondoltam rá, hogy ezt mégis meg kelene egyszer írni Gárdonyi Gézaról, mint egy kis epizódot. Íme, megírtam.

a másik a hosszúságot, a harmadik a körméretet tartja döntőnek. Disputálnak, kapacitálják egymást s a vége az, hogy kiegyeznek. Már pedig minden egyezés: csak egyezés és nem ítélet, s rendszerint az egyik fél megrövidülésével végződik. Az ilyen egyezségnél azután mindenféle más szempontok, mint az egyik kiállító magas rangja, a másik ismeretlen neve tekintetbe vétetnek. A magyar kiállításoknál még csak türehető ez az egyezkedés, mert a zsüri lekiismeretes munkát végez, s az igazságot legalább is mindig megközelíti. A berlini agancskiállítás híres a lehetetlen bírálatáról. Ezzel szemben a legigazságosabb alapon ítélik a wieni agancskiállítás bizottsága a vízmérleg segélyével.

Most pedig elmondjuk azt a bírálati módot, mely a mi szerény véleményünk szerint egyedül igazságos s a mely kizár minden részrehajlást.

Az ilyen ítélkezésben minden agancsról csak két adatra van szükség, s ezek összeadásából származó szám nagysága szerint helyezendők az agancsok. A két adat meghatározására a kiállítás rendezőse beszerz egy pontos tizedesmérleget és egy vízmérleget; hosszúságokra nincsen szükség. A bírálóbizottság legelőbb is meghatározza azt a súlyminimumot (mondjuk szarvasagancsnál hat kiló), a melyen alul az agancs további bírálat tárgyát nem képezi. Ha ez megvan: leméretnek az összes agancsok és a hat kilón aluliak félredobotnak. A hatkilós és nehezebb agancsok pontos súlya feljegyeztetik. Ezek a versenyre bocsátott agancsok azután egyenként belemerítettnek a vízmérlegbe s az így kiszorított vízmennyiség mértékszámát hozzáadva a súlyhoz, adja azt a döntő, igazságos számot, a mely alapján osztatnak ki a díjak.

A vízmérleg egy circa 1½ köbméteres edény, a mely a falán megjelölt 0-fokig meg van töltve vízzel. Ha most egy agancsot a rózsza alsó széléig belemerítünk, az agancs tényleges térfogatának megfelelő mennyiségű vizet kiszorít a helyéből. Ez a kiszorított víz az egyik rendszerű mérlegnél, jobban mondva mértéknél, lefolyik egy üveg-mércébe, amelyen fokok és percek jelzik a víz mennyiségét; a másik rendszerű mérlegnél a kifolyt víz súly szerint lesz lemérve.

Ha egy kiállítás rendezőse nem akar költeni ilyen vízmértékre s megmarad a hosszadalmas és veszedelmes mérésikélnél, de azért igazságos óhajt lenni, akkor egy olyan rendszerhez kell folyamodni, a mely ezt a legtöbb esetben garantálja is. Ez pedig nem áll másból, minthogy a kiállítás titkársa a katalógust senkinek meg nem mutatja a bírálat befejeztéig, nehogy az agancsokra akasztott számok szerint a katalógusból megtudható legyen a kiállító neve. A mely agancs koponyájára vagy táblájára már rá volna festve a kiállító neve, az egy a koponyára alkalmazott álarczczal elfödendő, illetve az agancs a tábláról lestrófolandó. Így azután a bírálóbizottságnak könnyebb a helyzete, mert nem tudván, hogy mely agancs kié, meg tudja magát óvni a különben nehezen leküzdhető részrehajlástól.

Erdőőri és vadőri szakvizsgák eredménye

Az 1917. évben megtartott erdőőri és vadőri szakvizsgák a következő eredménnyel végződtek:

Mely erdőfelügyelőségénél	A vizsgázók száma	A vizsgázók közül			Nem nyert képesítést
		kitűnő	jó	elégéges	
I. Erdőőri szakvizsgák:					
Besztercebányai erdőfelügyelőségénél	10	1	3	6	—
Brassói	7	—	1	4	2
Budapesti	5	1	2	2	—
Kassai	4	1	2	1	—
Kolozsvári	3	—	—	3	—
Máramarosszigeti	8	1	1	6	—
Miskolci	6	—	1	5	—
Nagyszombeni	5	1	2	2	—
Pécsi	10	—	3	6	1
Pozsonyi	4	—	1	3	—
Szombathelyi	8	—	1	7	—
Temesvári	19	—	7	9	3
Összesen:	89	5	24	54	6
%	—	5,62	26,97	60,67	6,74
II. Vadőri szakvizsgák:					
Szombathelyi erdőfelügyelőségénél	1	—	1	—	—
		93,26			

Gazdasági tanácsadó.

A libatörzsek összeállításáról. Az ideai rendkívül kellemes és enyhe ősz folytán nemcsak a baromfi, hanem a víziszárnyas is minden nehézség nélkül csaknem teljesen és észrevétlenül átesett a vedlésen. Már pedig úgy a baromfi, mint a liba, ha a vedlésen átesett, megkezdji lassan a tojásrakást is, ha csak nem késői keltetésű, ólja nem hideg és az eleségekben hiányt stb. nem szenved. Azért azt hisszük, hogy nem végezzünk felesleges munkát, ha most, mielőtt a tojásrakást a liba megkezdene, a libatörzsek összeállításának végrehajtására felhívjuk tenyésztőtársaink figyelmét és a fiatal libácskák felneveléséről is megemlékezünk.

A víziszárnyas rendszeres körülmények között február hó folyamán már megkezdji a tojásrakást; ezért a libatörzset legalább is 4—6 héttel előbb kell összeállítani. Igaz, hogy a szakértőknek valami különösebb nehézséget nem fog okozni a gunárok kiválasztása; csak hogy annál több veszélyeséget fog az jelenteni a kezdőtényésztőnél; a miért is az alábbiakat ajánljuk a kezdőtényésztők figyelmébe: A gunár rendszerint tövében vastagabb csőrrel bír, feje szélesebb, nyaka hosszabb, tekintete merészebb, homloka alacsonyabb és hangja élesebb; némely fajtáknál az öregebb tojóknak hasuk alatt tasakjuk is van; azonban a parlagi és emdeni keresztezéseknél ez a tasak már a két évesek mindkét ivaránál is megjelenik. A leghibosabban úgy lehet a gunárt a tojótól felismerni, ha a kétséges libát a faránál fogva felemeljük és jobb kezünk mutatóujjával a kloakáját izgatjuk, ha a liba gunár, akkor erre csakhamar ki fogja hímveszőjét eresztetni.

Daczára ezen ismertetőjelnek, ajánlatos lesz különösen a kezdőtényésztőknek a törzsekbe osztályozottakon kívül néhány libát mindkét nemből tartalékban is tartani azon esetre, ha egyik-másik törzshöz gunár helyett tojó, vagy pedig egy gunár helyett kettő lett beosztva, hogy azt kicserélhessék. Tavasszal, a midőn a liba párzasi

ősztone ébredezni kezd, a gunárt a tojótól már könnyebb felismerni, mivel ezen időszakban a gunárok egymással szemben igen hareziasak szoktak lenni.

A liba a tojási időszak alatt rendszerint minden második napon tojik egy tojást, körülbelül addig, a míg 12—14 tojás együtt van, illetőleg csak ezen mennyiség letojása után esik fészekre. Természetesen ez az adat csak a mi parlagi libánkra és annak emdeni cseppvérkeresztzésére vonatkozik, mert a többi fajták, úgymint az olasz liba, többet, a nehéz fajták, különösen az emdeni liba, meg kevesebbet tojik. Mivel a liba négy hétig ül a tojásain, így, ha libával is keltetünk, akkor a libát a további tojásrakástól hosszabb időre elvonjuk, mert ehhez jön még az apró libák felnevelése; a tojásokat meg hosszabb időre elrakni, nem ajánlatos azért, mivel a míg a mi parlagi libánk rendes körülmények között egy fészekre való tojást rak, az első már úgymint csaknem egyhónaposak, már pedig ennél idősebb tojások keltetésre nem igen alkalmasak. Ezért az első tojásokat legjobban pulykával kiköltetni és pedig úgy, hogy a pulykát mesterségesen megkötlesszük. A pulyka mesterséges megkötlesztéséről majd a legközelebbi alkalommal fogunk írni.

A liba, mielőtt tojásrakását megkezdené, az ől egyik félreeső sarkában fészket készít, a melyet hasi pihetollai-val bélel ki; ha libával akarjuk a tojásokat kiköltetni, akkor tekintettel arra, hogy február és márczius hónapokban az éjjelek rendszerint még hűvösek, ajánlatos a tojást minden alkalommal a fészekből kiszedni és melegebb helyen összegyűjteni, mindaddig, a míg a liba fészekre nem esik.

Mielőtt a liba kotlani kezdene, fészket hasi pihetollai-val még alaposabban kipárnázza, a miért is czélszerű a kotló libának óljába egy ládát helyezni és a láda fenekére kevés szárazföldet, erre kevés száraz szalmát és az egészre a liba által készített fészket rátenni. Egy ólban több ilyen fészket is lehet felállítani, illetve amennyit czélszerű, a hány a libák által készített. A fészket és ólját a liba naponta egyszer hagyja el; de mielőtt a fészket elhagyná, a fészek szélén felgyűjtött pihetollakkal a tojásokat gondosan betakarítja és mielőtt helyét ismét a fészekben elfoglalná, a pihetollakat újra a fészek szélére helyezi.

A mi parlagi libánk és annak emdeni cseppvérkeresztzése rendszerint évente kétszer kotlik, ha libácskái tíznapos korukban elválasztjuk tőle és ha őt ismét a gunárral párosítjuk; a második keltetés libácskái — ha az első keltetés elég korai volt — október hónapban már szintén piacérettek lesznek.

Mivel a fiatal libák kora fiatalságuktól fogva a zöld eleséget igen kedvelik, ajánlatos az első keltetéssel nem igen sietni, illetőleg azt úgy kell beosztani, hogy akkor bujjanak ki a tojásokból, a mikor már friss csalán eléggé bő mennyiségben található, mert a fiatal libácskák részére igen tápláló és vérkeringésükre előnyösen ható eleség a felaprózott csalán liszthulladékkal beszórvva és kevés keményre főtt felvagdalt tojáshéjjével keverve. Ivóvizüket, a melybe kevés kavicot is teszünk, lapos edényekben helyezük el, hogy tollruhájukat át ne nedvesíthessék. Az egész fiatal libácskákat napjában 5—6-szor is etessük, de mindenkor csak annyit nyujtsunk, a mennyit egyszeri etetésnél el tudnak fogyasztani, mivel a kis libácskák igen gyorsan megéheznek. A mint már néhány hetesek, akkor felszeccskázott füvet kevés tengeri- vagy árpadarával keverten nyujtsunk nekik; azonban nyolczhetes korukig kerüljük a szemeseléség etetését — a mit azt hisszük, a jelenlegi szemeseléség hiánya folytán minden tenyésztő szívesen meg fog tenni — mert begyük még zsenge a szemeseléség megpuhítására és zuzógyomruk ennélfogva nem fogja bírni megemészteni. Nyolcz hetes korukon túl adagoljunk zabot, felváltva árpadarával és ha van, korpával, továbbá a zöldeséggel egyáltalában ne fukarkodjunk

különösen akkor, ha kevés vagy gyenge legelő áll rendelkezésünkre.

Végül még felemlítjük, hogy a lúdtenyésztés csak akkor fogja kifizetni magát, ha a libáknak elegendő víz és legelő áll rendelkezésükre, az utóbbi azok takarmányozásukra, az előbbi meg azért szükséges, mivel a liba csaknem kizárólag a vízen párosodik. *Bászeli Elek.*

Különfélék.

Meggyilkolt főerdőmérnök. *Tölgyes József* m. kir. főerdőmérnök, az ungvári m. kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó ókemenzei erdőgondnokság vezetője, november 9-én a délutáni órákban, szokása szerint kiment a lakása feletti erdőrézbe, hogy az ott hulladékfát szedő falusi lakosokat ellenőrizze. Miután esti 8 óráig nem jött haza, családja a háziszemélyzettel együtt keresésére indult, a mit azonban a szakadó eső és az éjjeli nagy sötétség annyira megnehezített, hogy a keresők éjjel felé eredménytelenül tértek vissza. Erre Fűrsthall főerdőőr, néhány megbízható községi lakossal folytatta a kutatást; fáradozása azonban csak a reggeli világosságnál vezetett eredményre, a mikor is Tölgyes főerdőmérnököt a lakása fölötti hegygerinczen vezető út mellett vérbefagyva holtan találták. A halált két fejszevadás okozta, melyet egy fuvaros mért Tölgyesre, a kit az áldozat felelősségre vont a kocsiján talált faanyag jogos úton történt szerzésének igazolására. Az első ütés, melyet a gyilkos hátulról mért áldozatára, fejbűbján érte Tölgyest, a második pedig a bal fülénél; már az első ütés is, mely 6 cm. hosszú és 3 cm. széles csontbetörést okozott és a koponya csontot is megrepesztette, halálos volt. A gyilkost — mint utólag értesültünk — már elfogták.

Tomasovszky Imre: «Az erdőaltiszt védkerületi teendői» című művét többen kérték már tőlünk is, a szerzőtől is. Értesítjük lapunk t. olvasóit, hogy e művecske első kiadása már régebben teljesen elfogyott s hogyha azt a szerző újból kiadja, arról lapunk t. olvasóit értesíteni fogjuk.

A kopárokon alkalmazott erdőőrök véglegesítése. Az «Országos Erdészeti Egyesület» igazgató-választmánya 1917. évi október hó 25-én tartott rendes ülésén foglalkozott a kopárok erdősisítésénél alkalmazott erdőőrök helyzetével s egy panaszos levél alapján az igazgató-választmány elhatározta, hogy a kopárok erdősisítésénél 4—5 év előtt ideiglenesen kinevezett erdőőrök véglegesítése iránt, a mi a pályázati feltételekben az illetőknek egy évi kifogástalan szolgálat után megígértetett, de a mi mind a mai napig nem teljesítettett, felír a földművelésügyi miniszter úrhoz. Az Országos Erdészeti Egyesület — értesülésünk szerint — a felterjesztést már megtette, a minek a következménye remélhetőleg nem marad el.

Nyugdíjbiztosítás. Az Országos Gazdasági Munkáspénztárnál a következők biztosítottak nyugdíjra, agkori ellátásra, balesetre és temetkezési segélyre: Lázár János és Szombati József, kisküküllővármegyei, Kormos István pestvármegyei, Fazekas József és Vlájki József hunyadvármegyei, Gyuresek János barsvármegyei, id. Bedő Mihály aradvármegyei, Hegyi Pál udvarhelyvármegyei csemetékerti örök, Török József, Juhász Ferencz, Kincses Árpád, Lukács Áron és Kulcsár János szilágyvármegyei járási erdőőrök és Polencsák János beregvármegyei erdőszolga.

A «tintaczeruza» veszedelmes volta. Újabban egyre nagyobb mértékben terjed az ú. n. tintaczeruza használata. Az utóbbi időkben szerzett szomorú tapasztalatok szerint azonban a tintaczeruza korántsem tekinthető ártalmatlan

írószerszámmal. A hegyezése alkalmával a szembe kerülő tintaczeruza-részecskék ugyanis nehezen gyógyuló, sőt némelykor vakságra vezető szembajt okozhatnak. A veszedelmet a tintaczeruzában lévő festőanyag, a methylibolya okozza, melyet a szem sejtjeinek magállománya rendkívüli mohósággal vesz föl és visszatart s ezen alapszik azután a szembe kerülő tintaczeruza-szilánkok veszedelmes volta.

A szembe kerülő tintaczeruza-részecskék közül különösen azok a nagyobb szilánkok veszedelmesek, melyeket a könnymirigyek váladéka nem tud eléggé gyorsan feloldani és kimosni. Az ilyen, hosszabb ideig a szemben maradó részecskék a szem kötőhártyáját kékre festik, később a kötőhártya (conjunctiva), szaruhártya (cornea) és ínhártya (sclera) sejtjeinek magállománya is fölveszi a methylibolyát s ezzel kapcsolatosan a szem kötőhártyája és szivárványhártyája (iris) erősen meggyulad s a szem átlátszó szaruhártyája homályossá válik. Több esetben észlelték, hogy a szaruhártya homályossága a gyuladás megszűnte után is oly mértékben megmaradt, hogy a beteg csak közel a szeme előtt mozgatott kezét tudta megláttni. (Term. Tud. Közl.)

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére *Csik Imre* földművelésügyi miniszteriumi miniszteri tanácsosnak saját kérelmére történt nyugalmahelyezése alkalmából sok évi kitünő és hasznos szolgálatai elismerésül *Ferencz József*-rendem középkeresztjét adományozom.

Kelt Réchenauban, 1917. évi november hó 3-án.

Károly s. k.

Zichy Aladár, s. k.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Cseres Gyula* m. kir. erdőtanácsost sok éven át teljesített szolgálatának elismerésé mellett — saját kérelmére — végleges nyugalomba helyezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte *Gombossy József* m. kir. főerdőmérnököt a besztecebányai m. kir. erdőigazgatóság kerületéből Kisgaramról a nagybányai m. kir. főerdőhivatal központi szolgálatához Nagybányára.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Dénes Jenő* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a szolgálat érdekében Beregszászról Beszteceére helyezte át az ottani m. kir. erdőigazgatósághoz.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a lippai m. kir. főerdőhivatal kerületében *Bálint Gyula* m. kir. főerdőort, a besztecebányai m. kir. erdőigazgatóság kerületében *Benkovits Pál* m. kir. erdőort és *Stupiczky Lajos* m. kir. erdőort, a tótsóvári m. kir. erdőhivatal kerületében pedig *Áts János* m. kir. főerdőort nyugalomba helyezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a gödöllői m. kir. erdőhivatal kerületében áthelyezte *Loványi Heriber* m. kir. erdőmérnököt Nagymarosról Visegrádra erdőgondnoknak.

Id. gróf Esterházy Pál, *Pohi József* urad. erdőgondnokot nyugalomba helyezte.

Gróf Batthyány Lajos kinevezte *Ujvári Jenőt* urad. erdősznek Polgárdi székhelyre.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az 1917 évi november hóban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába

«Méh» szöv. hd. 19.60, Telki-i erdőgond. hd. 3.40, Vadászat: Állatvilág hd. 11.25, Faértékesítő hiv. hd. 20.05, Pomffy János hd. 1.—, Kolozsvári erdőig. hd. 49.80, Lippai főerdőhiv. hd. 24.60, Adelhart Károly 2.50, Lipfőújvári főerdőhiv. hd. 25.—, Sándor Imre hd. 2.20.

1 koronát fizetett: Cséppan Ferencz, Dávid György, Rottenhoffer András.

2 koronát fizetett: Hordátes Lőrincz, Kiszely Sándor, Fatalin Vince, Drexler Ferencz, Szathmáry S. Béla, Repiczky Gusztáv.

3 koronát fizetett: Piller Péter, Brubel Ferencz.

4 koronát fizetett: Bizony János, Kis-Czakó János, Maar János, Mihalik János, Laczkovics Mihály, Jantyik József, Konopásek Henrik, Bodenlosz József, Magyar György, Püspöky Jenő.

6 koronát fizetett: Horváth Károly, Munkácsy István, Vesza János.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átjavított lakozim miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem a kiadóhivatalunk eszközei a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobbarányú címnyomtatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy főleg reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

J. J. Előfizetése a küldött 4 koronával 1918. évi április hó végéig rendezve van.

S. A szörmeárak még nem alakultak ki s azért ezúttal csak a mult téli árakat közölhetjük; ezek a következők: vidra 40—60 K; kőnyest 45—60 K; könyestfarok 7.20 K; nyuszt (fanyest, nemes nyest) 42—54 K; nyusztfarok 9.60 K; görény nagyság szerint 8—12 K; görényfarok 12—24 fill.; róka 24—32 K; borz 5—7 K; házinyúl 50 kgr-onként 140—260 K; téli nyúl (mezei) 1.20—1.40 K; télőz 2.40—3.60 K; lnyári őz 3—5 K; amerika izobolyfarok 7—17 K. oroszországi czobolyfarok 9—21 K; vadmacska 10—15 K; szarvas 6—10 K; hiúz 40—60 K; medve 80—100 K; menyét 4—5 K; mókus 20—30 fill. Ezeket az árakat fizették a lipcsei nagykereskedők a mult télen az elsőrangú árúért; silányabb anyagért természetesen jóval kevesebbet adtak.

P. M. A hivatal fogadhat fel napidíjast s azt fel kell esketnie. — Félárú jegy váltására jogosító arcképes igazolványra a napidíjasnak (díjnoknak) nincs igénye.

K. B. Ön mint nyugdíjazott állami alkalmazott, nézetünk szerint nem tarthat igényt családi pótlékra azon a czímen, hogy már több mint egy év óta napibér mellett teljesít szolgálatot, mert ön nem tekinthető állandó alkalmazottnak, hanem olyannak, aki csak átmeneti szolgálat-tételre, nyert alkalmazást; az ilyen alkalmazottaknak pedig a lapunk ez évi 19—20. számában közölt 51,127. eln. F. M. számú körrendelet értelmében családi pótlék nem jár.

Ha ön — mint írja — betegségéből már teljesen felépült és munkaképessége helyreállott, úgy szerzen erről közhatalosági orvosi bizonyítványt és ennek alapján kérje a tényleges szolgálatba való visszahelyezését. Ha ez sikerül, úgy természetesen családi pótlékot is fog kapni.

Cs. D. I. Van Kassán, Kismartonban, Kőszegen és St.-Pöltenben katonai alreáliskola; ezekbe négy clemi osztályt végzett fiúkat vesznek fel legfeljebb 12 éves korig, akik azután a négyéves tanfolyam befejezte után a katonai főreáliskolákban, vagy a hadapródiskolákban végzik tanulmányaikat. A kérvényt a cs. és kir. hadügyminiszteriumhoz május 15-ig kell benyújtani.

Van ezen kívül honvéd hadapródiskola Nagyváradon és Pécsen, közös hadapródiskola pedig Budapestben, Pozsonyban, Kassán, Temesváron és Nagyszomben. A hadapródiskolákba olyan 14 évet betöltött de 16 évesnél nem idősebb fiúkat vesznek fel, akik valamely középiskola négy osztályát sikerrel elvégezték. Legjobb volna, ha írna valamely hadapródiskola parancsnokságának és onnan kérne tájékoztatást, mert nekünk a részletek közlésére nincs helyünk.

2. A szökevény hadifoglyok elfogásáért járó díjazásért forduljon ahhoz a katonai parancsnokhoz, amelynek a hadifoglyokat átadta.

3. A 15 fillért a lap javára bevételztük.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Szakovizgázott erdőőr, vadőr és vizsla-idomító, 54 éves, 32 évi gyakorlattal és szerény igényekkel január 1-re állást keres. Címe a szerkesztőségnél meg tudható. (17)

Gyakorlattal bíró, szakovizgára készülő 23 éves fiatalember erdőőri állást keres. Címe: Szűcs Géza erdőőr — Budapest (VI. Rózsa-utca 82. I. 14). (18)

Állást keres 25 éves, nőtlen, róm. kat., katonaságtól elbocsájtott, szakovizgázott erdőőr. Címe a szerkesztőségnél meg tudható. (19)

55 év körüli egészséges, jól járó és halló szakovizgázott erdőőr, ki az erdészeti és vadászati teendőiben jártas, 1918 április 1-re, esetleg korábbi időre állást keres. Címe a szerkesztőségnél meg tudható. (20)

HIRDETÉSEK

Szakképzett nagy gyakorlattal bíró nyugdíjas, erőteljes józanéletű m. kir. főerdőőr nagyobb uradalomnál állást keres. Az állást bármikor elfoglalhatom. Cím: Vojnárovszky Ágost m. kir. főerdőőr. Alsóhárom, Bars m. (1. III. 3.)

Pályázat uradalmi erdőőri állásra. Krassó-Szörény megyében fekvő Kőfalvi erdőbirtokomra keresek egy teljesen megbízható szakvizsgázott erdőőrt. Az illető középkorú, lehetőleg családost ember legyen. Magyar- és román nyelv bírása kívánatos. Évi fizetés 1200 korona. Lakás, tűzifa, 2 hold föld. Pályázatok az eddigi működés megjelölésével és bizonyítvány másolatokkal visó Papp Simon uradalma címére Felsővisó-ra küldendő. (2. II. 2.)

Hirdetmény. A magyar szent korona országai farétékesítő hivatala kebelében működő ármegállapító-bizottság ez évi november hó 5., 6. és 7-én tartott üléseiben a tartalékkészletekből kiutalandó faszénnek, gömbölyű és faragott fenyőfának, fenyőfűrészárúnak, kötegelt tűzifának és műszaki czélokra alkalmas hulladékfának ártételeit az 1851/1917. M. E. számú rendelet 22. §-ában körülírt esetekre a következőkben állapította meg.

I. Faszén.

A faszénél az ármegállapító-bizottság a következő négy választékot és azokra a következő ártételeket állapította meg.

1. Darabos retortaszén, métermázsánként 35 K.
2. Darabos bogszén, bükk- vagy gyertyánfából métermázsánként 37-50 K.
3. Darabos bogszén más fanemből métermázsánként 35 K.
4. Porszén, bármely fanemből és bármely módon előállítva métermázsánként 26 K.

Darabos szénnek az olyan szenet kell minősíteni, amely bármely irányban mérve legalább három cm. méretű darabokból áll; míg az ennél kisebb darabokból és törmelésekből álló szén: porszén. Az 1851/1917. M. E. számú rendelet 26. §-ának hatodik bekezdése értelmében fizetendő raktározási díj métermázsánként 2 korona.

II. Gömbölyű fenyőfa.

1. Általános kikötések. Fanem tekintetében az itt megállapított ártételek, a lúcz- és a jegenyefenyőre, valamint a belföldi, de nem magas hegységi származású erdei- és feketefenyőre vonatkoznak. A méretosztályozást maga az árjegyzék tünteti fel. Minőség tekintetében ezek az árak csak műszaki czélokra alkalmas, egységes anyagra vonatkoztathatók.

2. Ártételek gömbölyű fára:

- a) egy méternél hosszabb 8—11 cm. középátmérőjű folyóméterenként 80 fillér.
- b) egy méternél hosszabb, legfeljebb 3-9 m. hosszú, 12—25 cm. vastag, tömörköbméterenként 62 K.
- c) 2—3-9 m. hosszú, 26—40 cm. vastag tömörköbméterenként 64 K.
- d) 2—3-9 m. hosszú, 41 és több cm. vastag tömörköbméterenként 68 K.
- e) 4—12-0 m. hosszú, 12—25 cm. vastag, tömörköbméterenként 68 K.
- f) 4—12-0 m. hosszú, 26—40 cm. vastag tömörköbméterenként 70 K.
- g) 4—12-0 m. hosszú, 41 és több cm. vastag tömörköbméterenként 74 K.

h) 12-1, stb. m. hosszú, 12—25 cm. vastag, tömörköbméterenként 70 K.

i) 12-1 stb. m. hosszú, 26—40 cm. vastag, tömörköbméterenként 74 K.

j) 12-1 stb. m. hosszú, 41 és több cm. vastag, tömörköbméterenként 78 K.

Magas hegységi származású, sima erdei fenyő 20%-kal, vörösfenyő 25%-kal, havasi fenyő 100%-kal drágább. A fentebb megállapított méret beosztástól eltérő kötött méretű faanyagok ára 15%-kal drágább, ezenfelül a tényleges válogatási és minősítési költségeket is a vevő köteles viselni. A hosszúság mindenütt 10—10 cm.-es különbséggel mérendő, az átmérő középátmérő, kéreg nélkül két egymásra keresztirányban mért átlaga, a melyek közül egyiknek feltétlenül a legkisebb átmérőnek kell lennie.

Repülőgépgyártásra, hangfenékfának, vagy szitakávgyártásra alkalmas gömbölyű fára tömörköbméterenként a válogatási költségek betudásával,

k) 3-9 m. hosszúságig 220 K.

m) négy méter és ezen felüli hosszúságnál 265 K.

n) válogatott kádárfa legalább 50 cm. hosszú tönkben, tömörköbméterenként 150 K.

Raktározási díj tömörköbméterenként 4 K.

III. Múhasábfá,

illetve műszaki czélokra alkalmas hasítványok és műszaki czélokra alkalmas dorongfa.

1. Közönséges árú, ürköbméterenként 45 K.

2. Repülőgépgyártásra, hangfenékfának és szitakávgyártásra alkalmas hasítványok, ürköbméterenként 160 K.

3. Válogatott kádárfa ürköbméterenként 80 K.

IV. Faragott fenyőfa.

1. Hat méteren aluli hosszban, tömörköbméterenként. 124 K.

Hat méteren felüli hosszúságban az épületfa tömörköbmétere a hosszúság minden további folyómétere után öt koronával drágább.

V. Fűrészelt fenyőfa.

Mérettek tekintetében az ármegállapító-bizottság a következő választékokat állapította meg:

1. *Kereskedelmi méretű deszka*, 3-8 m. és ezen felüli hosszúságban,

a) vékonyárú, legfeljebb 17 mm. vastag,

b) vastagárú 18 mm. és ennél nagyobb vastagságban.

Szélesség tekintetében a vékony árúból:

c) keskeny anyag, legfeljebb 14 cm. szélességgel,

d) széles anyag, 15 cm. és ennél nagyobb szélességgel.

A 18 mm. és ennél vastagabb anyagokból,

e) keskenyárú 17 cm. szélességgel,

f) széles árú, 18 cm. és ennél nagyobb szélesség mellett.

Minőség tekintetében a kereskedelmi méretű fűrészárut a bizottság a következő három választékba sorozta:

A) válogatott lúczfenyő,

B) asztalos anyag, lúczfenyő és válogatott jegenyefenyő,

2. *Rövidárú*, 3-7 méter és ennél kisebb hosszúság mellett, két hosszúsági osztályban és pedig,

a) 1-8 méter hosszúságig,

b) 1-9—3-7 méter hosszúságig és két szélességi mérettel a vastagságra való tekintet nélkül és pedig 17 cm-ig, továbbá 18 cm és ezen felül.

3. *Súly- vagy waggonarú* a szokásos kereskedelmi minősítéssel.

4. *Lúcz*.

5. *Fűrészelt épületfa* 5/5 cm keresztmértől felfelé, két vastagsági osztálylyal, úgymint 5/5-től 12/5/12/5 cm-ig és 13/13 cm-től feljebb s három hosszúsági osztálylyal, úgymint 3/5 m hosszúság és 3/6—6 méter hosszúságig és 6/1 m hosszúságon felül.

VI. Külön rendelkezésre készült fűrészelt épületfa

három hosszúsági osztálylyal, úgymint 3/9 méterig, 4—4/9 méterig és 5 méteren felül.

VII. Mint külön választékot állította be az ármegállapító-bizottság a repülőgépgyártásra, vagy hangfenékfának alkalmas fűrészárut, a bányaszéldeszkat, a kötegelt tűzifát, s a műszaki czélokra szánt hulladékfát.

I. Kereskedelmi méretű deszka.

A) *Válogatott luczfenyő,*

1. legfeljebb 17 mm vastag, 14 cm szélességig, tömörköbméterenként 185.— K,
2. legfeljebb 17 mm vastag 15 és ennél több cm széles, tömörköbméterenként 204.— K,
3. 18 és ennél több mm vastag 17 cm széles, tömörköbméterenként 180.— K,
4. 18 és több mm vastag 18 és több cm széles, tömörköbméterenként 194.— K.

B) *Asztalosárú,*

1. legfeljebb 17 mm vastag, legfeljebb 14 cm széles, tömörköbméterenként 150.— K,
2. legfeljebb 17 mm vastag, 15 és több cm széles, tömörköbméterenként 182.— K,
3. 18 és több mm vastag, legfeljebb 17 cm széles, tömörköbméterenként 145 K,
4. 18 és több mm vastag, 18 és több cm széles, tömörköbméterenként 172.— K,

C) *Építőanyag,*

1. legfeljebb 17 mm vastag, legfeljebb 14 cm széles, tömörköbméterenként 132.— K,
2. legfeljebb 17 mm vastag, 15 és több cm széles, tömörköbméterenként 159.— K,
3. 18 és több mm vastag, legfeljebb 17 cm széles, tömörköbméterenként 132.— K,
4. 18 és több mm vastag, 18 és több cm széles, tömörköbméterenként 149.— K.

II. Rövidárú.

1. 1/8 m-ig hosszú, 17 cm-ig széles, tömörköbméterenként 115.— K,
2. 1/8 m-ig hosszú, 18 és több cm széles, tömörköbméterenként 125.— K,
3. 1/9—3/7 m hosszú, legfeljebb 17 cm széles, tömörköbméterenként 120 K,
4. 1/9—3/7 m hosszú, 18 és több cm széles, tömörköbméterenként 130.— K.

III. Léc.

1. 3/7 méter hosszú, tömörköbméterenként 120.— K,
2. 3/8 méter hosszú, tömörköbméterenként 149.— K.

IV. Súly vagy waggonárú,

tömörköbméterenként 104.— K.

V. Készleten lévő fűrészelt épületfa.

1. 3/5 m hosszúságig 5/5—12/5/12/5 cm keresztmetszettel tömörköbméterenként 120.— K,
2. 3/5 m hosszúságig 13/13-tól fel, keresztmetszettel, tömörköbméterenként 120.— K,
3. 3/6 m hosszú, 5/5—12/6/12/5 cm keresztmetszettel, tömörköbméterenként 145.— K,
4. 3/6 m hosszú, 13/13-tól fel, keresztmetszettel, tömörköbméterenként 149.— K,
- 6 métertől feljebb minden folyóméterért, tömörköbméterenként 5 koronával drágább.

VI. Rendelésre készült épületfa.

1. 3/9 m hosszúságig, tömörköbméterenként 149.— K,
2. 4—4/9 m hosszúságig, tömörköbméterenként 154.— K,

5 méter hosszúságon túl minden folyóméterért, tömörköbméterenként 5 koronával több, 6 méteren felüli hosszúságú anyagok, ha a keresztmetszet mérete bármely oldalon 21 cm, vagy ennél nagyobb, 15%-kal magasabb ártétel ellenében.

VII. Különleges választékok.

1. Repülőgépgyártásra, vagy hangfenékfának alkalmas fűrészanyag, tömörköbméterenként 360.— K,
2. bányaszéldeszka, folyóméterenként 00/35 K,
3. kötegelt tűzifa, 50 cm átmérőjű, 20/5 cm hosszú kötegekben, kötegenként 2/30 K,
4. kötegelt tűzifa 10,000 kilogrammonként 1400.— K,
5. műszaki czélokra szánt hulladékfa, 10,000 kilogrammonként 1000.— K.

Raktározási díj tömörköbméterenként 6 korona, vasúti kocsirakományonként 120 korona.

Amennyiben a fűrészárú előállításához szükséges gömbölyűfát a készlettulajdonos közforgalmú vasúton, vagy hajón, esetleg tutajba kötve szállította a felfűrészelés helyére, az előbbi ártételekhez jogosítva van a fűrészrendelő anyag minden tömörköbmétere után a gömbfának vasúton, vagy hajón való szállításánál, illetőleg a tutajozásnál felmerült, tömörköbméterenkénti költségek kétszeresét szállítási költség és raktározási díj fejében felszámítani. Ugyanezek az ártételek vonatkoznak a bel-földi, de nem magashegységi származású erdei és fekete-fenyő fűrészelt árúra is, azzal a megszorítással, hogy ezeknél az anyagoknál I. osztályú lécz helyett I. osztályú árú értendő, míg az asztalosárú és az építőanyag minősítése ezeknél is változatlanul fennmarad.

A magashegységi származású erdei fenyőárú 15%-kal, veresfenyőárú 25%-kal, havasi fenyőárú 100%-kal drágább.

Budapest, 1917. évi november hó 9-én.

A magyar szent korona országainak faértékesítő hivatala.

(3.)

3889/A.—1917. szám.

Hirdetmény. A közforgalmu vasúti-, vagy hajóállomásokra kiszállított tűzifakészleteknek minden hó 1-én és 15-én leendő bejelentése tárgyában.

A faértékesítő hivatal felhívja vündazokat, akiknek közforgalmu vasúti- vagy hajóállomásra kiszállított tűzifakészletük van, hogy ezeket a készleteket további intézkedésig minden hó 1-én és 15-én a faértékesítő hivatalnál (Eskü-tér 1. sz.) címzett borítékban ajánlott levélben jelentsék be.

A bejelentésnek tartalmaznia kell a következő adatokat:

1. A készlettulajdonos neve.
2. A készlettulajdonos pontos lakcíme.
3. A vasúti- vagy hajóállomások megnevezése.
4. A bejelentés idején a vasúti állomáson raktározott tűzifakészletek mennyisége (kemény vagy puha).
5. A vasúti állomáson levő készlet ürmétereiben, vagy 10.000 kilogrammos kocsirakományokban kifejezve. A bejelentés elmulasztása az 1851/1917. M. E. számú rendelet 35. §-ába ütköző kihágást képez.

A bejelentést a jelentéstételre megszabott napon déli 12 óráig kell postára adni.

Budapest, 1917. november hó 20-án.

A magyar szent korona országainak faértékesítő hivatala.

(4.)

166,635 T. B-I. 1917.

Bükk, tölgy és egyéb lombfa eladása tövön. (Erdőgazdasági vasút, gőzfűrészt és rakodók használatával.) A berszászkai m. kir. alsó erdőgondnokság 1918—1920. évi 390 kat. hold kiterjedésű vágásainak összesen mintegy 62362 tömör m³-re becsült fatemése zárt írásbeli ajánlatok mellett nyilvános versenytárgyaláson eladásra kerül.

A zárt írásbeli ajánlatok 1917. évi december hó 27-én d. u. 5 óráig nyújtandók be az orsovai m. kir. erdőhivatalhoz czímezve, a hol azok az erdőhivatal helyiségében a következő napon délelőtt 11 órakor nyilvánosan fognak felbontatni.

A részletes becslés adatai, árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati űrlapok és borítékok az orsovai m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1917. évi november hó.

(5.) **M. kir. földművelésügyi miniszter.**

A meszesfalui gör. kel. szerb zárda állami kezelés alatt álló 1000 holdas erdeje részére két erdőőri szakvizsgás és a román nyelvet bíró erdőőrt keres azonnali belépésre. Az állások javadalmazása: havi 120 korona fizetés, természetbeni lakás kerttel, szükségelt tűzifa, 1 kat. hold szántóhasználat, 4 db. szarvasmarha és 4 db. sertéstartás, erdei kihágásokból a büntetéspénznek fele. Bizonyítvány-másolatokkal felszerelt kérvények dr. Dimitrijevicz Vladimir apát czímre Meszesfalun, u. p. Versecz intézendők. (6.)

Keresünk 3000 kat. hold szálerdő gazdaságunkba egy segéderdészt, kinek az összes erdészeti teendőiben megfelelő gyakorlata van. Kérvények eddigi működési bizonyítvány-másolatokkal gróf Esterházy Pál jószágigazgatósága Lesenczetomaj, Zalamegye küldendők. (7. II. 1.)

Nyuszt-, nyest- és görénybőröket veszek. Ajánlatok az ár megjelölésével a szerkesztőséghez intézendők. (8.)

Jegyzéke

azoknak az erdészeti szakmunkáknak, melyek az «Az Erdő»-re egész évre egyszerre, vagy bár részletekben, de egy évnél már hosszabb idő óta előfizető erdészeti altisztek és erdőőrök által az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) az alábbi kedvezményes áron rendelhetők meg:

Bedő Albert dr.: Az erdőőr vagy Az erdészet alapvonalai kérdésekben és feleletekben. Ára 6 K. Bérmentesítésre 60 f. küldendő.

Bölcsőházi Belházy Emil: Az erdőrendezés tan kézikönyve. Ára 6 K. Postaköltség 1 K 20 f.

Fekete Lajos: A tölgy és tenyésztése. Ára 4 K. Postaköltség 50 f.

Fekete Lajos: Erdőrendezés tan. Ára 9 K. Postaköltség 72 f.
Erdészeti nyereségszámítás tan. Ára 3 K. Postaköltség 45 f.

Fekete Lajos: A szálaló erdők berendezése. Ára 90 f. Postaköltség 36 f.

Fekete L. és Magócsi Dietz S.: Erdészeti növénytan. (I. köt. elfogyott.) II. köt. ára 12 K. Postaköltség 1 K 20 f.

Gaul Károly: Hazánk házi faipara. Ára 1 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Gellért József: A bükk-tűzifa romlása s az ellene való védekezés. Ára 60 f. Bérmentesítésre 35 f. küldendő.

Grundner és Schwappach: Táblák, álló fák és faállományok fatömegének meghatározására. A magyar kiadást sajtó alá rendezte: Bund Károly. Ára kötve 4 K 50 f. Postaköltség 50 f.

Dr. Hollendonner Ferenc: A fenyőfélék fájának összehasonlító szövettana. Ára 16 K. Postaköltség 1 K 20 f.

Horváth Sándor: Erdészeti zsebnaptár. Ára 4 K. Bérmentesítésre 50 f. küldendő.

Kövesi Antal: Erdészeti géptan. Ára 4 K. Postaköltség 50 f.
Márton Sándor: A legelőerdők berendezése, kezelése és hasznosítása. Ára 4 K 80 f. Postaköltség 50 f.

Pécs Dezső: A külföldi fanemek megtelepítése. Ára 3 K. Bérmentesítésre 50 f. küldendő.

Pohl János: Tangenstáblázatok. Ára 1 K. Postaköltség 45 f.
Tagányi Károly: Magyar erdészeti oklevéltár. 3. kötet. Ára 20 K. Postaköltség 1 K 20 f.

Tomasányi Gusztáv: Erdei facsemeték nevelése. Ára 3 K. Postaköltség 50 f.

Tuzson János dr.: Rendszeres növénytan. I. általános rész és a virágtalan növények. Ára 8 K. Postaköltség 72 f.

Vadás Jenő: Az akácza monografiája. Ára 6 K. Postaköltség 65 f.

Zemplén Géza dr.: Fából készített cukor és alkohol. Ára 1 K 50 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Erdészeti Rendeleték Tára: 1891. (XI.) évfolyam ára 60 f. 1896. (XVI.) évfolyam ára 50 f. 1897. (XVII.) évfolyam ára 60 f. 1898. (XVIII.) évfolyam ára 70 f. 1900. (XX.) évfolyam ára 60 f. 1905. (XXV.) évfolyam ára 50 f. 1906—07. évi füzet ára 1 K 50 f. 1908. (XXVIII.) évfolyam ára 1 K. 1909. (XXIX.) évfolyam ára 1 K. 1910—11. (XXX—XXXI.) évfolyam ára 2 K. 1912—1915. (XXXII—XXXV.) évfolyam ára 5 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő.

A nem említett évfolyamok elfogytak.

A szerzőknél rendelhetők meg:

Fekete Lajos: Erdőértékszámitás tan. Ára 4 K 50 f. (Kapható Fekete Zoltán főiskolai tanárnál, Selmeczbánya.)

Muzsnay Géza: Erdőrendezésünk fejlesztéséről. Ára 5 K. Bérmentesítésre 50 f. küldendő. (Kapható szerzőnél Zsarnócza, Bars megye.)

Muzsnay Géza: Erdőrendezés tan. Ára 10 K. (Kapható szerzőnél, Zsarnócza, Bars megye.) Bérmentesítésre 55 f. küldendő.

Vadás Jenő: A selmeczbányai m. kir. erdőakadémia története és ismertetője. Ára 4 K. (Kapható a szerzőnél Selmeczbányán.)

Egybeüttl megrendelhető magyar erdészeti művek.

Bedő Albert dr.: A magyar állam erdőségeinek gazdasági és kereskedelmi leírása. 4 kötet, egy térképpel. (Kiadja a m. kir. földművelésügyi ministerium.)

Békly Albert: Útmutató erdei facsemeték nevelésére és az azokkal való bánásra. (Kapható a m. kir. földművelésügyi ministerium könyvtárban — Budapest, V., Országház-tér.) Addig a míg a készlet tart, érdeklődőknek ingyen megküldetik.

Cséti Ottó: Általános földmérés tan. Ára 9 K. (Kapható Joerges A. özv. és fainál Selmeczbányán.)

Fekete Lajos: Népszerű erdészeti növénytan. I. füzet. Spórás növények. Elfogyott. — II. füzet. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. — III. füzet. Maghás növények. Ára 3 K. Bérmentesítésre 50 fillér küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: Erdészeti talajtán. Ára 5 K. (Kapható Joerges A. özv. és fainál Selmeczbányán.)

Földes János: Az erdő, annak művelése, hasznai, védelme és rendezése. Ára 1 K. Megrendelhető a «Pátria» irod. váll. és nyomdai r. t.-nál Budapest, IX. Üllői-út 25. sz.

Kövesi Antal: Grafostatika és vasszerkezetek. Ára 8 K. (Kapható ugyanott.)

Petricsek Adolf: A magyar birodalom fontosabb fásnövényeinek mag- és terméshatározója. Ára 1 K 60 f. (Kapható Joerges A. özv. és fainál Selmeczbányán.)

Stark Dezső: A vadász-vizsla. Gyakorlati útmutató a vizslanevelés, tanítás, használat és gyógykezeléshez. III. kiadás. Ára 2 K. (Kapható a «Pátria» irodalmi vállalatnál, Budapest, IX. ker., Üllői-út 25. szám.)

Szécsi Zsigmond: Az erdőhasználat tan kézikönyve. Ára 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fainál Selmeczbányán.)

Téglás Károly: Erdővédelem tan. Ára 5 K 40 f. (Kapható u. o.)

Tomasovszky Imre: Betűsoros tárgymutató az «Erdészeti Rendeleték Tára» I—XXIV. évfolyamaihoz. Ára 1 K. (Kapható ugyanott.)

Tuzson János dr.: A bükkfa korhadása és konzerválása. Ára 4 K. (Kapható Kilián Frigyes utódainál Budapest, Váci-u.)

Vadás Jenő: Az árvédelmi füzesek telepítése és művelése. Ára 50 f. (Megrendelhető a m. kir. földművelésügyi ministeriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Ferenciek tere.)

Erdészeti segédtáblák. Ára 8 K. (Megrendelhető a m. kir. földművelésügyi ministeriumnál.)

Erdei rovatok napló. Ára 1 K 20 f. (Megrendelhető ugyanott.)

Termési táblák 1886. Ára 2 K. (Kiadta Fülöp Szász-Coburg hg. erdőrendezésé, Jolsva, Gömör-megye.)

TARTALOM.

I. Szerzők.		Oldal	Oldal
<i>Balogh Ernő</i> : A járási erdőőrök helyzetéről	84	A kopárokon alkalmazott erdőőrök véglegesítése	136
<i>Bársony István</i> : Madár-otthon	110	A közszolgálati alkalmazottak újabb háborús segélye	118
" " Vadkarak	51	A legkönnyebb fa	10
" " Vadvédelem	4	A lovak tisztafa-mérgezése	10
<i>Bászel Elek</i> : A baromfiak félretojásáról	45	A népek alkoholfogyasztása	100
" " A baromfiak meszes lábáról és azok gyógykezeléséről	122	A nikkel 20 filléres bevonása	69
" " A baromfiak téli elhelyezéséről	112	A nyári időszámítás újabb életbeléptetése	46
" " A baromfiak tojásveséséről és a lágycsőrű tojásokról	75	A szellemi munka ideje	10
" " A libatorzsek összeállításáról	135	A tintaczeruza veszedelmes volta	136
" " A pulyka tenyésztéséről	32	A tölgylisztharmat	49
" " A szénsavas és foszforsavas mésznek olcsó etetése	97	Az állami alkalmazottak anyagi helyzetének javítása	74
" " A téli csibenevelésről	7	Az állami nyugdíjasok, özvegyek és árvák háborús segélye	86
" " A téli tojókról	20	Az állami tisztviselők nagygyűlése	39
<i>Böhmertle Emil</i> : Az éger vetése	9	Az állami tisztviselők nagygyűlése és ruhabeszerzési segélye	65
<i>Fodermayer Rezső</i> : A téli fagykarakokról	86	Az állandóan alkalmazott havibéresek és napibéresek családi pótléka	113
" " Az erdei utakról	109	Az erdészeti tápintézetek az 1916—17. tanévben	96
" " Tanulságok az elmúlt tétről	42	«Az Erdő» 1916. évi tiszta jövedelme	43
<i>Gy. K.</i> Miből táplálkoznak a növények	112	Az «Országos Erdészeti Egyesület» 1916. évi közgyűlése	4
<i>Gyöngyöshalászi Takách Gyula</i> : A kopózás	40	Csigák kipusztítása a zöldsegeskertből	45
" " Az agancsok bírálata	134	Douglas-fenyő a jövő amerikai fája	54
<i>Hreblyay Emil</i> : A rendszeres házi nyúltenyésztésre vonatkozó tudnivalók	56, 67, 99	Elfogott szőkevény hadifoglyok	10, 21, 33, 58
<i>Ignác Sándor</i> : A méhésztéli foglalkozása	8	Előfizetési díjak nyugtázása 11, 23, 34, 47, 59, 71, 79, 91, 102, 115, 126, 137	
" " A rajbefogás	76	Erdőőri és vadőri szakvizsgák eredménye	31, 135
" " Hogyan készítsük a mülépet?	32	Fatermelési osztály	46
" " Mi az oka az idei kevés méztermésnek?	98	Festett padlók kezelése	58
" " Műrajzkészítés	55	Gyűjtünk gyógynövényeket	69
" " Tanulságok az idei télből és a méhek tavaszi átvizsgálása	44	Halálozás	9, 21, 33, 46, 58, 69, 101, 113, 123
<i>Jaccard P. dr.</i> : A fák vastagodásáról	1, 13	Helyreigazítás	21
<i>K. M.</i> : A vad ürülete	19	Hibaigazítás	10
<i>Körmöczy Illés</i> : Gyenge csibéknek sikeres felnevelése	21	Hírek a hadba vonult kincstári erdőtisztekről	58, 86, 114, 123
<i>Lenhard Antal</i> : Egy fontos gyógynövényről	55	Hősi halál	9, 21, 33, 100
<i>Lonkay Antal</i> : A vörösfenyő	130	Idősebb fák átültetése	22
" " Luczfenyveseknek magról való felújítása	37	India erdőgazdasága	120
<i>Pirkner Ernő</i> : A többtermelés kérdése	93	Katonai előléptetés	123
<i>Roth Gyula</i> : A gyantatermelésről	61, 73, 81	Kertj uak alapoza	34
<i>Simonffy Gyula</i> : A völgyzárók halászati hasznosítása	16, 30	Kitüntetés	100
<i>Tibori János</i> : Levél a szerkesztőhöz	42	Kormányváltás	77
<i>Török Sándor</i> : Levél a szerkesztőhöz «Az Erdő» tízéves fennállása alkalmából	6	Lámpaüvegek tartósabbá tétele	10
<i>Zier Árpád</i> : A szalonkákrol	21	Lát-e a nyúl előre?	10
" " Többtermelés az erdőgazdaságban	25	Levéltek irtása	45
		Lőtt vad kezelése elszállítás előtt	10
		Magyar Vadászok Országos Szövetsége	77
		Meggyilkolt főerdőmérnök	136
		Meghívó a besztercebányai altiszti segélyegylet közgyűlésére	33
		Megjutalmazott erdészeti altisztek	100
		Mennyi kávé fogy évente a világon?	101
		Mibe kerül egy hadihajó?	58
		Nevelési segély a hadiárva'knak	78

II. Szerző neve nélkül megjelent közlemények.

A fák pusztulása a háború következtében	16
A hadba vonult kincstári erdészeti altisztekről	18, 85
A háborúban rokkanttá lett erdészeti alkalmazottak segélyezésére szolgáló alapra befolyt adományok	75

	Oldal
Névváltoztatás	100
Nyugdíjbiztosítás	33, 69, 136
Olaszország veszteségei műkincesei révén	58
Olvasóinkhoz	117, 129
Pályázat hadiözegek és árvák részére	33
Pályázati hirdetés az erdőri szakiskolák tanulóinak felvéte ügyében	77
Pseudotsuga Douglasii Carr.	54
Sarokkövek megvédése a kutyák bepíszkítása ellen	46
Siketnémák részére alapítványi helyek	58
Sörét beszerzése	69, 113
Söréttáblázat	121
Szörme-árak	21
Tomasovszky Imre : «Az erdőáltiszt vádkerületi teendő» című műve elfogyott	136
Változások az erdészeti szolgálat köréből 11, 22, 34, 46, 59, 70, 78, 89, 101, 114, 125, 137	137
Veréb és fülemile küzdelme egy mókussal	43

III. Az «Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» közleményei.

Nyugtázás	11, 22
-----------------	--------

IV. Hivatalos közlemények.

A báreza elvesztése esetén való eljárás szabályozása	59
A díjnyokok és napibéresek ruha beszerzési segélye	101
A fegyveradóról és a vadászati adóról szóló 1883 : XXIII. t. - cz. né- mely rendelkezéseinek helyes értelmezése	88
A fuvarpénzpótlék felszámításának jogosultsága s annak el- bírlása	89
A kóbor ebek kiirtása tárgyában	22
A közszükségleti czélokra szükséges faanyagok kitermelésének biztosítása	124
A lakbérnyugdíj folyósításának kezdődőpontja	88
A madárvonulások megfigyelésének megszüntetése	125
A pótitelmenyként engedélyezhető tűzifa mikénti kiszolgál- tatása	101
A vadászcselédék részére szolgáló vadászati jegyek kiszolgáltatása iránt benyújtott bejelentések látamozása	87
A vad és vadhús forgalmának szabályozása	124
Az állandóan alkalmazott havibéresek és napibéresek családi pótléka	114
Az illetménytűzifa eladásának tilalma	101
Hirdetmény az állami erdei facsemeték adományozása tárgyában	69
Sörét beszerzése ügyében	87
Vadforgalmi iroda szervezése és a vadszükséglet biztosítása ...	123

V. Tárczák.

Oldal

Bárony István : Amikor Gárdonyi vadászott	130
« « Jobb világ volt régen	94
« « Megjött	118
M Hrabovszky Julia : Angol segítség	50

VI. Közérdekű szerkesztői üzenetek.

A házinyúltenyésztés és értékesítés beszerzési forrása	23
Az erdőri szakvizsga kellekci	102
Az erdőörök eselédi mivolta	35
Ácsmesteri vizsga	23
Államerdészeti alkalmazottak népfelkelői szolgálat alóli men- tessége	115
Betegség esetén járó díjazás	115
Csendőrségi nyugdíj állami szolgálatba való átlépés eseté- ben	103
Dió vetése	71
Eltévedt sebzett szarvas levágása	80
Engedély nélküli vadászás	11
Erdőri szakvizsgálóhoz tankönyv	11
Erdőörök eselédi mivoltáról	126
Erdőörök útadója	23
Épületek becslése	47
Famesteri minősítés	23
Fegyverrel idegen vadászterületre lépés	11
Gyógyárú kereskedők	79
Hadi szolgálatra behívottak családtagjainak járó segély	60
Katonai szolgálat beszámítása a nyugdíjba	103
Katonai tanintézetek	137
Kincstári erdőörök ja vadalmazása	103
Kóbor eb elpusztítása	35
Lőporok közti különbség	103
Mézbor készítése	79
Napibéresek ruha beszerzési segélye	80, 91
Napibéres kincstári erdőörök fajarandósága	35
Nyugdíjas állapotban nősült egyén özvegyének nyugdíja	35
Nyugdíjba beszámítható szolgálati idő	126
Nyugdíjpótló egyesületek	23
Ólom átöntése sörétté	71
Sörét készítése és számozása	47
Sza ppanfőzés	23
Szőkevény hadifoglyok elfogásáért járó jutalom	23
Szörmeárúk	137
Vadászás engedély nélkül	11
Várakozási idő leszállítása	115
Vízhatlan bőrkenőcs	23